

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Иван Стоянов Димитров,
преподавател по бас китара в катедра “Поп и джаз изкуство” на
НМА „Проф. Панчо Владигеров”,
за дисертационния труд на Александър Леков

**“Възникване и развитие на бас-китарата и ролята и в музикалните
стилове от втората половина на 20-ти век и началото на 21-ви век.”**

Докторант към катедра “МУЗИКАЛНА ПЕДАГОГИКА И ДИРИЖИРАНЕ”,

Факултет “Музикална педагогика” на
АКАДЕМИЯ ЗА МУЗИКАЛНО, ТАНЦОВО И ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО

“Проф. Асен Диамандиев” – ПЛОВДИВ

с научен ръководител проф. д-р Юлиян Куюмджиев

Александър Леков е роден в гр. Пловдив. От ранна детска възраст изучава пиано и кларинет и завършва СМУ “Добрин Петков” в родния си град. Висшето си образование получава в НМА „Проф. Панчо Владигеров“ със специалност бас китара и контрабас - бакалавър, а по-късно получава магистърска степен по същата специалност в АМТИИ “Проф. Асен Диамандиев” в град Пловдив. От 2008 година е преподавател по бас-китара и контрабас в АМТИИ “Проф. Асен Диамандиев” и е част и от състава на Биг-бенд Пловдив. Участва в множество концерти и фестивали, както у нас така и в чужбина с едни от най-изтъкнатите джаз музиканти на България. Като студиен музикант е реализирал седем авторски албума и е осъществил множество записи за БНР, БНТ, някои популярни телевизионни предавания, както и за голям брой български и чуждестранни музиканти. През 2017 г.

създава собствено звукозаписно студио, където участва в редица музикални проекти като: музикант, композитор и аранжор.

Дисертационният труд е структуриран в увод, три глави, заключение, приноси, творческа автобиография, публикации по темата, библиография и представлява изследване с ясно изразена методологическа и приложна насоченост, като авторът на базата на своите многобройни концертни изяви, задълбочени методични познания и педагогически опит, конкретно и недвусмислено очертава спецификата на бас-китарата, която с течение на времето и с напредъка на технологиите се усъвършенства и успява да покрие все по-голям брой функции в музикалните формации, в което е заложен обектът, предметът и целта на изследването.

Трудът е в размер на **187**стр. и към текста са включени **55** фигури и **27** нотни примера.

Авторефератът има общ обем от **64** стр., като структурата и съдържанието му са в съответствие с дисертацията. Съдържа списък с **40** литературни източника, използвани в автореферата, от които **26** на кирилица и **14** на латиница.

В *Първа глава* на дисертационния труд в обем от **55** страници, изследването е насочено към производството и конструкцията на различните марки бас китари и по какъв начин големите компании за музикални инструменти се стремят да наложат производството на универсален тип бас китара, която да покрива възможно по-широка гама от стилови изисквания, с цел такъв инструмент да бъде много търсен и продаваем. От друга страна докторантът представя идеите на някои лютиери, които работят в тясна връзка с инструменталисти бас китаристи и създават нов дизайн, който да развие бас-китарата с нови концепции, свързани с конструкцията и

звучността на инструмента. Естествено, в тази глава специално внимание е отделено на различните сглобки между корпус – гриф, като е направен обстоен анализ на звуковите характеристики на бас китарата, а именно:

- при инструментите, които са произведени от по-лек дървен материал звукът е **по-динамичен** и **по-ярък** в сравнение с обратната тенденция, при която употребата на по-консистентни и твърди дървесни видове обуславя **по-изравнената** звучност на инструмента. В допълнение на тези общи тенденции са намесени още няколко конструктивни компонента, оказващи влияние върху цялостния звук на бас китарата - като струнника, ключовете и горното малко мостче (нъта) в зависимост от материала, използван при изработката им. Що се отнася до електрониката на бас китарата, докторантът насочва вниманието ни към естетическата звучност на бас-китарата и дава конкретна насоченост за употребата на пасивни и активни адаптери при изпълнение на различни музикални стилове.

Във Втора глава на дисертационния труд в обем от **63** страници, авторът се фокусира върху специфичните изпълнителски похвати на световно-известни бас китаристи, които са допринесли за оформянето на множество стилови разновидности в поп музиката като: рокендрол, ритъм енд блус, соул, фънк, рок и други и по какъв начин те внасят своя уникален почерк в музикалния аранжмент, правейки паралел между хармоничната и ритмичната структура на пиесите. Систематизирани са различните изпълнителски техники на някои от най-значимите басисти в световен мащаб като:

1. Използване на импровизационни елементи от джаза, характерни с употребата на мелодични бас линии върху една и съща хармонична схема от **Джеймс Джеймърсън**;

2. Провеждането на музикални фрази във високия регистър на инструмента с отчетлив, звънлив звук и характерния “дабъл-стоп” от **Чък Рейни**, които стават запазена марка за соул музиката;

3. Музицирането с ноктите на пръстите на дясна ръка довежда до възпроизвеждане на по-конкретен и изчистен звук при изпълнението на бас линии от **Доналд Дън**;

3. Разработване на техническия похват за изпълнение с пръстите на дясна ръка наречен “фингър стайл” от **Роко Престиа**, който е базиран на акомпанимент със шестнайсетинкова пулсация;

4. С употребата на палеца на дясната ръка към тоновете на бас китарата се добавя перкусионен елемент и така се създава нов начин на изпълнение наречен “*slap bass*” от **Лари Греъм**. Този технически похват на изпълнение вдъхновява поколения басисти да използват “слап техниката” като изразно средство, която е усъвършенствана от **Марк Кинг, Маркърс Милър, Стенли Кларк, Виктор Уутън** и други;

В Трета глава на дисертационния труд в обем от **51** страници, авторът прави обстоен анализ на специфичните изпълнителски техники на едни от най-популярните бас китаристи - конкретно в областта на **джаз** музиката и разглежда фактори, които играят важна роля за обособяването на индивидуалните им изпълнителски характеристики. Подобно на втора глава, тук са представени нотни примери, илюстриращи разработването на споменатите техники, като докторантът този път се фокусира върху творческия път на инструменталистите, различните типове бас китари, които те използват, усъвършенстваната концепция за 6-струнен бас (с една висока и една ниска струна, добавени към стандартното 4-струнно настройване), употребата на 6-струнен фретлес бас, както и техническите подробности, свързани с начина на изпълнение и звучене. Всички тези изводи са подчинени

на усилията на докторанта да открие ролята на бас китарата в стиловите разновидности на популярната музика, както и да изведе позитивните функции на всеки един от изброените басисти, използващи разнородни инструменти с широкзвучов спектър, което е заложено в темата на дисертацията.

Дисертационният труд на Александър Леков е цялостно музикологично изследване с подчертан приносен характер, свързан с изследване, анализиране и систематизиране на техническите параметри на бас китарата, която има ключова роля в съвременните музикални стилове, като от един акомпаниращ инструмент тя се превръща в пълноправен солиращ такъв. Дисертацията е ценен източник на информация за всички, които изучават бас китара в средно или висше музикално учебно заведение.

Казаното до тук ми дава достатъчно основание да дам положителна оценка на дисертационния труд и препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди на Александър Леков научно образователната степен “ДОКТОР” по специалност Музикознание и музикално изкуство, направление 8.3. Музикално и танцово изкуство.

/ проф. д-р Иван Стоянов /

25. 08. 2020 г.